MALTA

QORTI CIVILI, PRIM AWLA
MALTA

ONOR. IMHALLEF
PACE RAYMOND C.

Seduta ta' 01 ta' Ottubru, 2002

Citazzjoni Numru. 134/2000/1

Ahmed Al Helal

vs

Karen Portelli

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici a fol. 1 fejn gie premess:-

Illi l-attur izzewweg lill-konvenuta fit-18 ta' Mejju 1998, kif jirrizulta mic-Certifikat taz-Zwieg hawn anness u mmarkat bhala Dok. "A".

Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u / jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tieghu.

Illi l-partijiet rabtu l-kunsens taghhom ghal kundizzjoni li tirreferi ghall-futur.

Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg kien vizzjat peress li kien inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta’ xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga.

Illi ghalhekk, l-imsemmi zwieg huwa null u bla effett ghat-termini tal-**artikolu 19 (1) (g)** u/jew **(d)** u/jew **(f)** tal-**Att XXXVII tal-1975 li Jirregola z-Zwigijiet.**

Illi ghalhekk l-attur talab li l-konvenuta tghid ghaliex din il-Qorti m’ghandhiex:-

(1) Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg ikkuntrattat bejn l-attur u l-konvenuta huwa null u bla effett fil-Ligi.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta li hija ngunta ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista ta’ xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 tal-process;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuta tas-17 ta’ Awissu 2000 a fol 10 tal-process fejn gie eccepit:

(1) Illi z-zwieg huwa null u bla effett kif qed jippretendi l-attur u dan ghar-ragunijiet imsemmija fic-citazzjoni *oltre* s-simulazzjoni tal-kunsens da parti tal-istess attur kif jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda tal-konvenuta a fol. 10 u 11 tal-process.

Rat il-verbali tas-seduti tal-31 ta’ Ottubru 2000, 14 ta’ Frar 2001, 17 ta’ Settembru 2001, 2 ta’ Novembru 2001, 20 ta’ Novembru 2001, 27 ta’ Novembru 2001, 11 ta’ Jannar 2002, 5 ta’ April 2002, u 27 ta’ Gunju 2002 fejn il-kawza thalliet ghas-sentenza ghall-1 ta’ Ottubru 2002.

Rat l-affidavit tal-konvenuta Karen Portelli a fol. 14 u 29 tal-process, ta’ Rita Portelli a fol. 17 tal-process, ta’ Ahmed Al Helal a fol. 18 tal-process,

Rat is-seduti quddiem il-Perit Legali Dr. Yana Micallef Stafrace u x-xhieda ta’ Hussein Dgheem tas-27 ta’ April 2001 u tal-konvenuta in kontro-ezami tal-15 ta’ Gunju 2001.

Rat ir-relazzjoni tal-Perit Legali Dr. Yana Micallef Stafrace li giet mahlufa fis-27 ta’ Novembru 2001.

Rat in-nota tal-attur fejn huwa rrimetta ruhu ghar-rapport peritali.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi din hija kawza fejn l-attrici qed titlob li z-zwieg taghha mal-konvenut jigi ddikjarat null u bla effett *stante* li qed issostni li l-istess zwieg kien vizzjat peress li l-partjiet kellhom difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju fuq il-hajja mizzewga u / jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tieghu; rabtu l-kunsens taghhom ghall-kundizzjoni li tirreferi ghall-futur; il-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg kien vizzjat peress li kien inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta’ xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga u dan kollox *ai termini* tal-**artikolu 19 (1) (g)** u / jew **(d)** u / jew **(f)** tal-**Att XXXVII tal-1975 li Jirregola z-Zwigijiet.**

Illi l-**artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta** jinqraw hekk kif gej:

“Artikolu 19 (1) *B’zieda mal-kazijiet fejn zwieg ikun null skond xi dispozizzjoni ohra ta’ dan l-Att, iz-zwieg ikun null:-*

(d) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'diffett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha impossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

(f) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, jew tad-dritt ghall-att taz-zwieg."

Illi l-ahhar stipulazzjoni li fuqha hija bbazata l-azzjoni attrici hija dik *ai termini* tal-**artikolu 19 (1) (g)** li tipprovdi li z-zwieg huwa null:-

"(g) jekk xi wahda mill-partijiet torbot il-kunsens taghha ma' kundizzjoni li tirreferi ghall-futur".

Illi artikolu **19 (1) (d) tal-Kap 255** jghid iIli z-zwieg ikun null jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'diffett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

Illi ghar-rigward tal-istess **artikolu 19 (1) (d)** mill-provi migbura jirrizulta li l-kontendenti, qabel ma zzewgu, ma kkunsidrawx bis-serjeta' l-valuri u l-principji tal-hajja mizzewga. Fil-fatt inghad li l-kuncett ta' d-diskrezzjoni ta' gudizzju **"***supposes not only maturity of intellect but also a maturity of the will, that is an ability to take decisions responsibly. A person must possess* a *critical faculty and internal freedom of choice in order to contract validly"* .

"Psychic disorders which give rise to a defect of due discretion include immature personality, which may be characterised by affective infantilism immature character, affective immaturity and an emotionally unstable personality. Serious immaturity could very easily constitute a ground of nullity for a marriage. In a Rotal

decision of 1961 Sabattani held that a person either has or has not sufficient discretion of judgement to marry. If he has not, then he suffers from 'amentia', not in the sense of insanity, but in the sense that he lacks the sufficient maturity of judgement to understand and choose marriage…….. Therefore, the weakness which affects the mind can merely result from the lack of maturity……"

Illi ***G. Veness,*** kif ikkwotat minn ***N. Picard in*** **'L'immaturite' et le consentement matrimonial"** (pg. 54-55***)*** jghid is-segwenti*:*-

"The judge must consider the overall behaviour of the spouse, taking into account the gravity of the conduct, its continuity throughout the conjugal life, its influence on the couple's equilibrium, the relation of behavioural disorders to the 'ius in corpus and also to the right to the community of life and to consider also all the other factors which are relevant to the determination of the gravity of this immaturity with reference to married life."

Illi dwar dan is-sub-artikolu din il-Qorti kif presjeduta diga kellha okkazjoni tezaminah, u ghalhekk taghmel referenza ghas-sentenzi **"Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar gia` Borg"** (Cit. Nru. 1564/97/RCP deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u **"Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe"** (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar, 2000); **"Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar et nomine"** (P.A. (RCP) 28 ta' Mejju 2002); **"Ali Chahid vs Mary Spiteri"** (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002; **"Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia"** (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002; **"Romina Zammit vs Paul Zammit"** (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002) u ghall-principji hemm enuncjati.

Illi f'dawn is-sentenzi, u fid-decizjoni **"Josette Lungaro vs Jesmond Lauro"** (P.A. (RCP) l-1 ta' Frar 2001) il-Qorti ghamlet referenza ghas-segwenti espozizzjoni ta' ***Viladrich*** li jghid :-

"Thus, there is grave lack [of discretion of judgment] when it is proven that a contracting party lacks intellectual and

volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgment refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring. ***(Viladrich, P.J.*** **"Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated"** *(Montreal, 1993) p. 686).*

Illi fis-sentenza **"Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe"** (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar 2000) il-Qorti spjegat:-

*"Kwantu ghall-obligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap 255**, dawn l-obligazzjonijiet essenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u nvarjabbilment gew ritenuti bhala l-obligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Dawn huma "the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics".* (***Viladrich, P.J***. *op. cit*., p. 687).

Illi fil-kuntest ta' dan kollu mill-provi migbura jirrizulta li l-attur beda johrog mal-konvenuta fejn iltaqa' maghha fiz-zmien li hija kellha biss 18-il sena u kienet tghix waheda ghaliex kellha xi nkwiet ma' ommha. Qalllha li ried

jizzewweg u fi zmien erba' gimghat huma zzewgu, izda wara xahar u gimgha jghixu flimkien l-attur telaq lill-konvenuta u meta kkomunikat mieghu bil-*mobile* qalilha li z-zwieg kien spicca u biex ma tikkomunikax mieghu aktar.

Illi omm l-konvenuta kkorroborat dan kollu fl-affidavit taghha tal-24 ta' Mejju 2001 fejn qalet li saret taf li bintha kienet izzewget biss wara tali zwieg ghaliex l-konvenuta kienet telqet mid-dar wara argument ma' missierha, u kienet giet lura sena wara, u lanqas biss qatt rat lill-attur.

Illi min-naha l-ohra l-konvenut sostna fl-affidavit tieghu tas-27 ta' April 2001 li huwa kien jaf lill-konvenuta xi sentejn qabel, kien jaf li ma setghax ikollu tfal izda ma qal b'xejn b'dan lill-konvenuta; min-naha taghha l-konvenuta kellha l-inkwiet mal-genituri taghha minhabba r-relazzjoni li kellha mal-istess attur, u meta marret tghix mieghu, u huwa nsista li jizzewgu hija accettat mill-ewwel, kellhom relazzjonijiet flimkien, izda meta rat li l-attur ma setghax ikollu tfal, anke peress li ghamel it-testijiet, hija abbandunatu u fil-fatt marret tghix ma' persuna ohra ta' nazzjonalita' Gharbija u kellha tfal minnu.

Illi l-Perit Legali Dr. Yana Micallef Stafrace abbazi tal-provi prodotti waslet ghas-segwenti konkluzjonijiet:-

"Il-partijiet izzewgu biex jinqdew. L-attur ried jghix mal-konvenuta izda ma riedx imur kontra r-religjon tieghu u jghix maghha mhux mizzewweg. Il-konvenuta riedet issib fejn tmur tghix u dan iz-zwieg kien mezz kif issib posta."

"It-tnejn ipingu pittura differenti ta' kif sar dan iz-zwieg. L-attur jaghti x'jifhem li l-partijiet kienu ilhom jafu lil xuxlin u r-relazzjoni ta' bejniethom kien il-fattur li wassal biex il-konvenuta jkollha l-problemi mal-genituri taghha. Il-konvenuta u ommha jaghtu x'jifhmu li l-attur kien ghadu kif dahal fil-hajja tal-konvenuta u l-problemi li kellha mal-genituri kienu ilhom hemm".

"It-tnejn qabblu li l-attur qatt ma qal lill-konvenuta li ma setghax ikollu tfal. Dan hu fatt li l-attur kien obbligat li jizvela lill-konvenuta qabel iz-zwieg. Fattur daqshekk

importanti huwa essenzjali li jigi zvelat qabel iz-zwieg peress li hu fattur li wiehed irid ikun jaf fuqu qabel ma jiddieciedi li jizzewweg lil xi hadd".

"Illi fi ftit kliem l-attur qarraq bil-konvenuta meta ma qaliliex li hu ma jistax ikollu tfal".

"Mill-banda l-ohra l-konvenuta meta iddecidiet li tizzewweg biex tinqeda, wriet nuqqas ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha".

"Illi ghal dawn ir-ragunijiet dan iz-zwieg kien vizzjat kif fuq spjegat ai termini tal-artikoli 19 (1) (c) u (d)"

Illi minn dan kollu jidher car li l-partijiet bil-komporatament taghhom, kemm qabel u wara z-zwieg, juri li dawn kellhom difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju min-naha taghhom fuq il-hajja mizzewga, anke ghaliex l-kunsens taghom ma kienx qatt dirett li jghixu bhala familja, pero' it-tnejn kellhom l-iskopijiet taghhom sabiex jizzewgu, wahda biex hija tkun tista' toqghod mal-attur, peress li kienet telqet mid-dar, u l-iehor sabiex jghix mal-konvenuta u ghalhekk ma jiksirx ir-religjon tieghu, li tipprojbih li jghix ma mara li ma jkunx mizzewweg maghha, ghalkemm wiehed jinnota li ma jidhirx li dan iz-zwieg sar bir-rit Musulman, jew li l-attur b'xi mod osserva l-precetti tal-istess relgjon, peress li ma qal xejn lill-konvenuta dwar il-fatt, ammess minnu, li huwa ma setghax ikollu tfal, fatt li certament il-konvenuta kellha dritt li tkun taf peress li l-prokreazzjoni tal-ulied hija wahda mill-elementi essenzjali taz-zwieg, kemm kattoliku u kif ukoll civili.

Illi dan irrendi l-versjoni tal-attur pjuttost inverosimili, ghaliex waqt li qed jghid li huwa zzewweg sabiex josserva r-religjon tieghu, fl-istess nifs jghid u jirrizulta li fil-fatt ghamel kollox, kemm qabel u wara z-zwieg, kontra l-istess religjon tieghu, u ghalhekk hija aktar verosimili x-xhieda tal-konvenuta li hija zzewget lill-attur biss wara xahar li kienet tafu sabiex hija tkun tista' toqghod fir-residenza tieghu, u din meta kellha appena 19-il sena u kienet gja' maqtugha mill-ggenituri taghha.

Illi dan kollu jindika li l-partijiet qatt ma kellhom u lanqas seta' jkollhom gudizzju serju u normali fuq id-drittijiet u l-obbligi taz-zwieg u fil-fatt ghal dak li jirrigwarda l-konvenuta tali konsiderazzjonijiet bazici kienu ghal kollox assenti fl-apprezzament taghha tas-sitwazzjoni nkluz meta iddecidiet li tizzewweg u fatalment fil-mument li hija tat il-kunsens taghha ghall-istess zwieg.

Illi dan qed jinghad ghaliex li mill-fatti esposti f'din il-kawza jirrizulta li l-konvenuta qatt ma kellha ntenzjoni li tghix serjament mal-attur, izda hsiebha kien biss li jkollha dar fejn toqghod wara li kienet telqet mid-dar tal-genituri taghha, u dahlet fl-istess zwieg bi hsieb litteralment ta' xejn, minghaliha ser issolvi l-problemi taghha, ma' bniedem li bazikament kienet taf ftit jew xejn dwaru, u dan sar bla ebda preparamenti ta' xejn min-naha taghha.

Illi min-naha l-ohra l-attur ukoll izzewweg lill-konvenuta ghall-skopijiet tieghu, u cjoe' li huwa jghix ma' mara li tkun mizzewga lilu, u ma kienx jimpurtah xejn izjed, lanqas li jghid il-verita' lill-konvenuta dwar il-kundizzjoni tieghu li huwa ma setghax ikollu t-tfal, u dan probabilment mghejjun mill-fatt li huwa kien qed jizzewweg mara li lanqas kellha 19-il sena.

Illi dan kollu huwa ghal kollox distint u differenti minn dawk li gew skond il-gurisprudenza nostrali kkonsiderati bhala d-drittijiet u dmirijiet u l-elementi essenzjali taz-zwieg, tant li fis-sentenza **"Mary Mustefa Al Muhamed vs Mustefa Mustefa Al Muhammed"** (P.A. (NA) 27 ta' Lulju 1999) inghad li:-

*"Fil-kawza **"Haidin vs Haidin"** (PA. (Q.K) 7 ta' Lulju 1994), il-Qorti qalet illi m'ghandu jkun hemm ebda motivazzjoni li ggieghel persuna tersaq ghaz-zwieg ghajr l-imhabba lejn persuna ohra w ix-xewqa li tqatta' l-kumplament ta' hajjitha fil-kumpanija taghha. Fiz-zwieg wiehed irid ikun lest li jaghtiha t-totalita' tieghu nnifsu esklussivament lill-persuna l-ohra, u din l-ghotja trid tkun mhux biss reciproka izda motivata bi hsieb genwin li verament ikun irid johloq 'a partnership for life'".*

"Mill-gurisprudenza nostrana, jista' jinghad illi d-dmirijiet u drittijiet tal-mizzewgin fiz-zwieg huma dawk li komunament wiehed jistenna fi zwieg normali fis-socjeta' taghna. Fost dawn, wiehed isemmi l-fedelta' u l-assistenza, l-unita' u l-indossubilita' taz-zwieg, il-hajja komuni flimkien, id-dritt u d-dmir illi jittiehdu decizjonijiet flimkien intizi fl-ahjar interess tal-familja w il-prokreazzjoni ta' l-ulied. Il-hajja mizzewga timporta li l-mizzewgin jaqsmu kollox flimkien u li jkunu ta' ghajnuna u ta' assistenza lil xulxin, b'impenn shih a favur ta' xulxin u taz-zwieg taghhom l-element tal-'communio vitae'. Fil-kawza ***"Micallef vs Micallef"*** *deciza fl-4 ta' Mejju 1993, il-Prim' Awla tal-Qorti Civili enuncjat illi 'element essenzjali tal-hajja mizzewga skond il-ligi taghna huwa d-dritt tal-mizzewgin ghall-komunjoni tal-hajja ('communio vitae') bejniethom".*

Illi dan kien ovvjament mankanti bejn il-partijiet odjerni, kemm mill-attur kif gja' ndikat, u wkoll mill-konvenuta, u dan mhux biss minhabba l-eta' tenera taghha fid-data tal-istess zwieg, izda wkoll li hija bhala persuna tidher li kienet immatura' ghall-ahhar, u dan huwa wkoll manifestat mill-fatt li ghaliex l-attur qalilha li ghandha tizzewgu hija mill-ewwel accettat, anke jekk skond ix-xhieda taghha hija kienet taf lill-attur biss ghal ftit gimghat.

Illi tenut kont tac-cirkostanzi kollha tal-kaz din il-Qorti hija tal-fehma li l-konvenuta li kienet f'dan l-istat li tfittex fejn sejra toqghod, kienet effettivament inkapaci li tifforma u wisq inqas taghti l-kunsens mehtieg ghaz-zwieg, b'mod li f'dak l-istat hija kienet impossibilitata li tifhem u tapprezza s-sinifikat taz-zwieg u l-obbligi u d-drittijiet naxxenti minnu u dan iwassal ghall-konkluzjoni li min-naha tal-konvenuta hemm ragunijiet sufficjenti li tali zwieg jigi kkunsidrat bhala null u bla effett anke skond l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255**.

Illi l-istess japplika ghall-attur, *stante* li tenut kont tal-principji fuq esposti, fejn iz-zwieg huwa meqjus bhala l-kulmine ta' ftehim bejn tnejn min-nies tas-sess oppost, li jaqsmu l-hajja kollha li jkun fadallhom ghal hajjithom

kollha, li tibda l-istess zwieg, billi tahbi element tant importanti fuq il-persuna tieghek, li jista' jaffetwa l-kunsens tal-parti l-ohra; fil-fatt apparti l-qerq li fih innifsu dan jikkawza, tali nuqqas certament juri li hemm difett serju ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha min-naha tal-istess attur.

Illi rigward l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta,** dan l-artikolu jikkonsidra kemm is-simulazzjoni totali *("colorem habens, substantiam vero nullam")* kif ukoll dak parzjali *(colorem habens, substantiam vero alteram)* tal-kunsens.

Illi rigward it-tifsira tal-frazi "*eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu"*, jew kif maghruf ukoll bhala simulazzjoni totali, l-Qorti fil-kawza **"Bonnici vs Bonnici"** (P.A. 30 ta' Lulju 1982) qalet illi biex ikun hemm simulazjoni totali jrid jigi ppruvat il-*'finis operis'* taz-zwieg gie effettivament eskluz mill-vera rieda ta' parti jew ohra, ghalkemm formalment tkun sehhet ic-celebrazzjoni taz-zwieg.

Illi fis-sentenza **"Cali vs Dr. Albert S. Grech *nomine".*** (P.A. 22 ta' Gunju 1988) il-Qorti qalet illi jekk tmur ghac-cerimonja tat-tieg u nternament tissostitwixxi l-ideat tieghek fuq x'inhu zwieg jew inkella xort'ohra teskludi l-veru kuncett taz-zwieg, hi forma ta' simulazzjoni totali. Fid-decizjoni **"Galea vs Walshi"** (P.A. 30 ta' Marzu 1995) il-Qorti spjegat simulazzjoni bhala *"meta l-atti, gesti jew kliem esterni ma jikkorrispondux ghall-kunsens intern li jkun inghata".* Illi fis-sentenza **"Muscat vs Borg Grech"** (P.A.14 ta' Awissu 1995) il-Oorti spjegat il-kuncett ta' simulazzjoni b'dawn il-kliem:-

"Ghalhekk min esternament ikun wera li qed jaghti l-kunsens matrimonjali izda jkun internament u b'att pozittiv tal-volonta' tieghu qed jichad il-kunsens ghal dak iz-zwieg ikun qed jissimula l-kunsens tieghu".

Illi kif gie nsenjat fid-decizjoni fi-ismijiet **"Francesco Theuma vs Luigi Camilleri et",** (K. 1 ta' Ottubru 1884 - Vol. X p. 912) :-

"a poter dedursi la invalidita dell'atto e' necessario che risulti chiaro, che cio' che si contrattava non era la yenta, ma una simulazione, cioe' 'fictio seu ostensio falsi pro vero'.

Illi fil-kawza **"Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar *et nomine*"** (P.A. (RCP) 28 ta' Mejju 2002) inghad li *"meta wiehed jitkellem dwar l-eskluzjoni taz-zwieg jew wiehed mill-elementi essenzjali tieghu, wiehed irid jifli jekk il-kontendenti jew wiehed minnhom, allavolja hu kapaci jaghti l-kunsens validu taz-zwieg, pero' bl-att tieghu qabel u fil-hajja mizzewga, jew bl-ommissjoni tieghu, eskluda a priori certu obbligi essenzjali tal-hajja mizzewga, cjoe', issimula l-kunsens tieghu totalment fejn eskluda a priori z-zwieg, jew inkella fejn filwaqt il-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, u cjoe' saret simulazzjoni parzjali".*

Illi fil-fatt din il-Qorti taqbel mal-istess definizzjoni u fil-fatt fis-sentenza **"Al Chahid vs Mary Spiteri"** (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002 inghad li *"wiehed jinnota li taht l-**artikolu 19 (1) (f)** trid issir distinzjoni cara bejn zwieg li jfalli minhabba cirkostanzi li jirrizultaw waqt iz-zwieg, u zwieg li jfalli ghax wiehed mill-partijiet minn qabel ma ta l-kunsens tieghu kien gja' mentalment dispost li ma jottemprax ruhu ma' xi wahda jew aktar mill-obbligi matrimonjali. Fl-ewwel ipotesi hemm ir-ragunijiet li jaghtu lok ghas-separazzjoni u fit-tieni ipotesi hemm l-estremi tal-annullament taz-zwieg".*

Illi fil-fatt ghal dak li jolqot l-kuncett ta' *"l-eskluzjoni pozittiva ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga"*, u cjoe' simulazzjoni parzjali, il-Prim' Awla tal-Qorti Civili fil-kawza **"Abdel Wahed vs Dr. Yana Micallef Stafrace et"** (P.A. (NA) 14 ta' Lulju 1994) elenkat l-element essenzjali taz-zwieg bhala li jikkonsistu fil-*"kommunjoni tal-hajja konjugali, l-indissolubilita' tar-rabta taz-zwieg, id-dritt ghall-fedelta' u d-dritt ghall-prokreazzjoni ta' l-ulied"*. L-istess elementi gew ikkonfermati wkoll fil-kawza **"Aquilina vs Aquilina"** (P.A. (NA) 30 ta' Jannar 1991) u fis-sentenza **"Grech vs Grech"** (P.A. (NA) 9 ta' Ottubru 1990). Dawn huma wkoll l-elementi fil-ligi kanonika.

Illi l-komunjoni tal-hajja konjugali u l-*"consortium vitae"* tikkomprendi zewg elementi u cjoe' l-imhabba konjugali u r-responsabilta` tal-familja. Kif qalet il-Prim' Awla tal-Qorti Civili fid-decizjoni **"Magri vs Magri"** (14 ta' Lulju 1994):-

"Jekk din il-"consortium vitae" hija nieqsa, l-oggett innifsu tal-kunsens taz-zwieg huwa wkoll nieqes. Din il-"Consortium Vitae" tikkomprendi zewg elementi li huma l-imhabba konjugali u r-responsabilta' tal-familja."

Illi fil-fatt l-element ta' l-indossolubilta` taz-zwieg jehtieg li l-kunsens ikun ibbazat fuq rabta dejjiema bejn ragel u mara wahda, mibnija fuq il-fedelta' u formazzjoni tal-familja. Il-ligi Maltija tippresuponi *'iuris tantum'* dan l-element ta' indossolubilta' fiz-zwieg.

Illi fil-fatt, **J. *Edwards Hudson*** (pg. 164-165), jispjega car li *"indissolubility can be excluded from consent in two different ways: either because the spouse, knowing the true nature of marriage, nevertheless contract with the understanding that he will have the option of dissolving the bond and recovering his former free status, or because the spouse formulates his own doctrine on marriage, from which the idea of indissolubility is absent and to which he adheres totally with both intelligence and will power".*

Illi wkoll, ***D.J. Burns*****,** fil-kummentarju tieghu (***D.J. Burns***, "**Matrimonial Indissolubility: Contrary Conditions**. **A Historical Synopsis and Commentary".** pg.151) jghid li *"it is not necessary that this intention* (i.e. li teskludi l-indossolubilita') *was formulated as an express agreement, it can be inferred either from an explicit declaration of one or both parties, or consequent on certain words or actions implying that effect, or as a result of the narration of the circumstances of the contract."*

Illi hawn ukoll il-Qorti tirreferi ghal dak li inghad fis-sentenza **"Sharon Lanzon mart Francis Attard vs Francis Attard"** (P.A. (RCP) 15 ta' Marzu 2000) u cjoe':-

"Meta wiehed jitkellem dwar l-eskluzjoni taz-zwieg jew wiehed mill-elementi essenzjali tieghu, wiehed irid jifli jekk il-kontendenti jew wiehed minnhom, allavolja huwa kapaci li jaghti kunsens validu taz-zwieg, pero' fl-atti tieghu qabel u fil-hajja mizzewga, jew bl-ommissjoni tieghu eskluda a priori certu obbligi essenzjali tal-hajja mizzewga, cjoe' issimula l-kunsens tieghu totalment fejn eskluda a priori iz-zwieg, jew inkella fejn waqt li l-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, u cjoe' saret simulazzjoni parzjali".

Illi applikati dawn il-principji ghall-kaz in ezami jidher li ghalhekk il-kontendenti ppruvaw ukoll li dan huwa kaz ta' annullament taz-zwieg li jaqa' taht id-dipozizzjoni tal-**artikolu 19 (f) tal-Kap 255,** u dan peress li jidher mill-provi prodotti li l-attur kellu necessarjament jeskludi *a priori* li tali zwieg jista' jaghti l-frott ta' ulied fl-ezistenza tieghu, *stante* li huwa kien jaf li ma setghax ikollu tfal, u allura f'dan il-kuntest ukoll, hemm eskluzjoni pozittiva *da parte* tal-attur ta' wiehed mill-elementi essenzjali taz-zwieg, u cjoe' li l-istess konjugi jkollhom l-ulied u jrabbu familja. Il-fatt li l-istess attur kien kostrett ghal dan minhabba il-kundizzjoni li huwa jsofri minnha, ma jbiddel xejn mill-fatt li l-element tal-kunsens tieghu kien vizzjat, ghaliex konxju ta' dan kollu huwa eskluda tali element miz-zwieg tieghu, u biex aktar dan ikun gravi, dan ghamlu minghajr lanqas ma kkonsulta ruhu mal-konvenuta, b'mod u manjiera li dan l-atteggjament tieghu xejn ma dejqu, allavolja fil-mument tal-kunsens, huwa kien jaf li qed jittradixxi lill-parti l-ohra, u wkoll li l-kunsens tieghu kien rejalment ivvizjat *ut sic.*

Illi ghalhekk l-partijiet resqu ghal dan iz-zwieg ghar-ragunijiet precizi taghhom, totalment indipendenti minn dak li parti kienet thoss ghall-ohra, u *vice versa,* u dan huwa ghal kollox distint u differenti minn dawk li gew skond il-gurisprudenza nostrali konsiderati bhala d-drittijiet u dmirijiet u l-elementi essenzjali taz-zwieg, tant li fis-sentenza **"Mary Mustefa Al Muhamed vs Mustefa Mustefa Al Muhammed"** (P.A. (NA) 27 ta' Lulju 1999) inghad li:-

*"Fil-kawza **"Haidin vs Haidin"** (PA. (Q.K) 7 ta' Lulju 1994), il-Qorti qalet illi m'ghandu jkun hemm ebda motivazzjoni li ggieghel persuna tersaq ghaz-zwieg ghajr l-imhabba lejn persuna ohra w ix-xewqa li tqatta' l-kumplament ta' hajjitha fil-kumpanija taghha. Fiz-zwieg wiehed irid ikun lest li jaghtiha t-totalita' tieghu nnifsu esklussivament lill-persuna l-ohra, u din l-ghotja trid tkun mhux biss reciproka izda motivata bi hsieb genwin li verament ikun irid johloq 'a partnership for life'".*

*"Mill-gurisprudenza nostrana, jista' jinghad illi d-dmirijiet u drittijiet tal-mizzewgin fiz-zwieg huma dawk li komunament wiehed jistenna fi zwieg normali fis-socjeta' taghna. Fost dawn, wiehed isemmi l-fedelta' u l-assistenza, l-unita' u l-indossolubilta' taz-zwieg, l-hajja komuni flimkien, id-dritt u d-dmir illi jittiehdu decizjonijiet flimkien intizi fl-ahjar interess tal-familja w il-prokreazzjoni ta' l-ulied. Il-hajja mizzewga timporta li l-mizzewgin jaqsmu kollox flimkien u li jkunu ta' ghajnuna u ta' assistenza lil xulxin, b'impenn biss a favur ta' xulxin u taz-zwieg taghhom l-element tal-'communio vitae'. Fil-kawza **"Micallef vs Micallef'** deciza fl-4 ta' Mejju 1993, il-Prim' Awla tal-Qorti Civili enuncjat illi 'element essenzjali tal-hajja mizzewga skond il-ligi taghna huwa d-dritt tal-mizzewgin ghall-komunjoni tal-hajja ('communio vitae') bejniethom".*

Illi ghalhekk din il-Qorti wara li hadet in konsiderazzjoni l-provi kollha prodotti thoss li anke fuq din il-bazi hemm ragunijiet sabiex tintlaqa' t-talba attrici abbazi tal-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255.**

Illi dwar l-**artikolu 19 (1) (g) jinghad** skond ***J. Edward Hudson*** *"a condition could either be suspensive or resulutive. It is suspensive if it delays the entry in effect of the obligation of an act until the condition itself is fulfilled. It is resolutive if it dissolves the obligation only if it verifies itself and therefore renders it null. e.g. "I will live in marriage with you until I find someone who is more wealthy than you"* (**"Handbook II for Marriage Nullity Cases"** pg. 107). Illi huwa mportanti li wiehed jinnota li din l-kundizzjoni tapplika biss ghall-kaz ta' annullament

taz-zwieg jekk din il-kundizzjoni tirreferi ghall-avveniment fil-futur, pero' abbazi tal-provi prodotti ma jidhirx li dan l-element gie ppruvat u ghalhekk it-talba attrici fuq din il-bazi qed tigi michuda.

Illi dwar dak li sostniet il-Perit Legali dwar l-**artikolu 19 (1) (c) tal-Kap 255,** ma jidhirx li c-citazzjoni attrici hija bbazata fuq l-istess, u ghalhekk ma hijiex ser tigi kkunsidrata minn din il-Qorti.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuta, in kwantu l-istess jikkontrastaw mat-talbiet attrici kif hawn milquha, **tilqa' t-talba attrici** b'dan illi:-

(1) Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg ikkuntrattat bejn l-attur u l-konvenuta fit-18 ta' Mejju 1998 huwa null u bla effett fil-Ligi u dan *ai termini* **tal-artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Bl-ispejjez kollha tal-kawza jinqasmu bin-nofs bejn il-partijiet *stante* li t-tnejn kienu responsabbli ghal tali annullament taz-zwieg hawn affermat.

Moqrija.

Onor. Imhallef Raymond C. Pace LL.D.
1 ta' Ottubru 2002

Mario Debono
Deputat Registratur
1 ta' Ottubru 2002